

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrlet leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrlet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tetaj XXXVI.

V Ljubljani, 7. kimovca, 1883.

List 36.

Križ.

(Zgodovinska čerta; njegov lep pomen v kat. življenji.)

(Konec.)

Očetova podoba je draga otroku in prijatelj hrani prija teljevo sliko kot dragocen zaklad. Kedo se temu čudi? In mi kristjani bi ne častili in ne ljubili podobe Odrešenika, našega naj boljšega prijatelja. Veliki svetniki so nosili vedno saboj križ, ga častili ter pred njim pošiljali svoje molitve k Bogu. Cerkev želi, da bi se verniki križa pogosto posluževali v življenji. Verni Slovenec vstreza kaj rad tej cerkveni želji; križa se rad po tej cerkveni želji; križa se rad, kedar delo začne ali ga konča; spominja se križa v sreči in nesreči; ako švigne blisk po nebu, pokriža se pobožno rekoč: „Bog in sveti križ božji!“ kedar načne hleb kruha, ga prej prekriža z nožem, proseč, naj dobro tekne. Pa saj so te navade vsakemu izmed nas znane, naj bi se pri Slovencih ohranilo to hvalevredno spoštovanje križa!

Cerkev nas opominja imeti križ po vseh hišah. Kako spodbudno je, ako v postnem času večkrat kleči družinski oče s celo družino pred podobo križa, se spominja ljubezni in terpljenja Odrešenikovega, moli za odpuščenje grehov ter prosi za srečno zadnjo uro! Križ je drag hišni prijatelj, tolažnik v stiskah in nadlogah; nesrečni pogleda nanj, zmoli pred njim kratko molitvico in poverne se mu mir v žalostno dušo, zmanjša boleost ter mu podeli vdanost v voljo Božjo! Zbolí kedo v družini, mu dajo križ k postelji, da ga lahko vedno vidi ter dobiva tolažbo v terpljenji od Vsemogočnega. Kedar umerje, dadó ga mu v oterpnelo desnico, da ga spremlja v hladni grob.

Da, križ je potreben človeku v življenji in Cerkev vé, zakaj ga tako zelo priporoča. Neskerbni stariši se malo brigajo, da bi odgojili otroke v bogaboječnosti, v ljubezni do križa. To je tudi vzrok, da vera peša v marsikterih družinah in iz serc gine. Bog obvaruj ljudi take nemarnosti! Ako ide tako naprej, nimamo pričakovati lepe bodočnosti! Mnogi tožijo, da je danes hudo na svetu, pa smemo terdití, da bi ne mogli tako tožiti, ko bi se ljudje v nezgodah bolj zaupno obračali h križu. Mir, ki je zginil, bi imeli v sercu in srečni bi bili tudi v nesreči. — Povedali smo, da so že pred 14 sto leti kristjani radi postavljali križe ob potih ter se spominjali odrešenja po Kristusu. Dolgo časa je terpela ta

lepa navada, pa močno izginja iz mest, in zginja tudi vera; novošegni izobraženci po mestih se že sramujejo križa! Križ ali druge svete podobe so imeli po hišah, stenah, po mostovih itd., zdaj vidiš namesto svetih znamenj včasí pohujšljive poganške spake, ki je čudo, da ne treši vanje, ker jih keršeni ljudje ne spravijo nedolžnim spred oči. Na marsikterih krajih so obetali, da bojo svete znamnja nadomestili, ko so jih odpravili. Kdaj se bo to zgodilo? Zunaj na deželi, tam se še nahaja ta lepa navada, kakor nekedaj, ko so se serca tako zelo ogrevala za Križanega. Naj bi se tudi ohranila ter ogrevala nadalje mlačna serca, križ naj bode govoreč pridigar povsodi! Križ na polju, na griču, pod košatim hrastom, kako lep pomen! Ko je vera v križanega Jezusa bila še živeja, so se tudi raje spominjali nanj ter mu kot naj dražjemu gostu radi odločili mestice na častnem kraju. Z ljubeznijo so pozdravljali križanega Zveličarja, molili pobožno pred križem. Še živé stari gospodje, ki so kot dijaki gredé v šolo molili pred križem na špitalskem ali na čevljarskem mostu, da bi nalogo v šoli dobro izdelali, — in živi dokaz imamo, da ne zastoj.

Križ na razpotji, kako pomenljivo znamenje! Pred potnikom ste dve cesti; jedna prijetna in široka, druga skalovita, ozka: na katero naj jo krene? Po kateri bode prišel do zaželjenega kraja? Krenil jo bode po oni, ktero mu kažejo kot pravo, če je tudi ozka, ternjeva. Pobožni potnik tudi poklekne pred Križanega ter ga prosi blagoslova, da dospè srečno do zaželjenega kraja. Kako lepa podoba to za življenje!

Križ ob poti na verhu goré! Tu postoji potnik, veselo gleda srečno prehojeno pot. Ozrè se na sv. razpelo, ktero je postavila pobožna roka na ta visoki kraj. Čuti se nekako bližje nebes, bližje nebeške glorijske! Posije mu v sercé žarek srečnega hrepenenja po Njem, ki ga je z drago svojo kervjo odkupil.

Križ na sredi vasi! Ta naznanja pobožnim vaščanom, da biva blizo, prav med njimi, ljubeči Odrešenik, do ktereга naj se v nezgodah obračajo zaupno. In Kristus rad biva med njimi, saj hodijo, pobožno pozdravljajoč, mimo križa, znamenja njegove ljubezni. Sram v černo dušo pa bodi vsakega keršenega človeka, kateri se pred križem ne odkrije.

Križ ob robu gozda! Tu stoji stoleten mogočen hrast, ktereга je majal že marsikteri vihar; a križ je

kljuboval viharjevi sili! V duplino je postavil pobožen vaščan sveto razpelo, da naj se spominjajo mimogredoči Stvarnika vsemogočnega, začetnika vseh reči, ki je pa iz ljubezni do ljudi ponižal se viseti na lesu križa! In to ljubezen mu skušajo nekoliko plačevati vaške deklice, ki pri vsaki priložnosti ozalšajo podobo križanega Jezusa z lepimi poljskimi cveticami, s cveticami duhtečimi in ga bogoljubno kušujejo, tudi včasih tam molijo. Gospod gotovo zadovoljno gleda na te blage, nespridene serca. bode jim tudi poplašal to lepo nedolžno ljubezen; cvetele v venci stanovitosti bodo tudi one nekada v večnem Jeruzalemu!

Križ sredi mosta. Vsih poštenih potnikov serca naj se nanj ozirajo! Globoko pod taboj dére voda, peneča se ter bijoča ob terde skaline — teče poslednjič v morje neizmernosti — opominjajoč te minljivosti vsega svetnega! V križu pa je stalna sreča!

Ne redko vidiš križ, skrit v temnem gozdu, na samotnem pašniku. Glej, dragi bralec, to lepo katoliško navado. Pred leti so tu ubili nedolžnega, nič hudega slutečega popotnika tolovaji napadli in umorili. Kerščanska ljubezen je postavila ondi spomenik — križ, z napisom: „moli za njegovo dušo.“

Zopet tam v soteski je pred več desetletji prehitela noč popotnika, ulegel se je k počitku pod milim nebom — in se več prebudil ni. Preselil se je k večnemu Očetu. Pobožni so postavili na mestu križ, opominjajoč, naj se spominjajo nesrečnega v molitvi. Ni-li to lepo? Tako križ na samotni prešinja popotnika z dobrimi mislimi. On želi večni pokoj ponesrečenim in v duši se mu glasi molitev: obvari nas o Bog! nagle, nepredvidene smerti! Koliko očenašev se je na tacih mestih že zmolilo. Privoščite radi mesto takim znamenjem!

Na sredi pokopališča, tam stoji velik križ. Podoba Zveličarja gleda, mir oznanjujoč, na grobove vseh, ki počivajo ob stalu križa, gleda tudi na gomilo naj bornišega, kterega ne kinča spomenik, na kterega ne pada solzica. Ta križ je znamenje vere, upanja, ljubezni. Tu na mestu mirú počiva borni zemljan, ki se je vlegel po trudapolnem potovanji k počitku, da ga o svojem času vzdrami iz spanja trobenta angeljev, kličeča ga k večnemu življenju!

Tudi ti, dragi kristjan, bodeš počival na tej Božji njivi, tudi tebe bode čuval križ na pokopališču do sodnjega dne, upaj, da v življenje!

Spoznavaj tedaj to presveto znamenje, časti ga, ljubi ga: z njegovo pomočjo prideš do zmage in večnega plačila v nebesih. Kedar se bode znamenje Boga-človeka — križ — o njegovem drugem prihodu pokazalo na nebu, kličeč narode sveta k sodbi, ga bodeš radostno pozdravil in zaklical z veselim glasom: „O križ, moje edino upanje, bodi pozdravljen!“

Le križ nam sveti govori,
Da zopet vid'no se nad zvezdami,
Da vid'no v raji večnem se
Nad zvezdami!

F. R.

Angelj-varh.

Te dni se je na Koroškem, kakor piše „Vaterland,“ to-le pripetilo:

Par volov pelje senén voz ob groznem prepadu. Vihar potegne in voz s kobjema verže v grozovito brezno. Ubitih volov in voza še nekaj dni pozneje niso mogli izleči iz globočine, ker se ne more blizo. Dva otroka pa, ki sta sedela na vozu, sta bila kakor s čudežem rešena. Zagnana sta bila o prekucu na neko

germičevje, zagrabila sta se za veje in se držala dotlej, da je pomoč prišla.

Kdo bo tukaj drugač rekel, kakor da angelj-varh je otroka obvaroval. Kolikokrat se kaj enacega zgodi pri mnogih, če tudi ne vselej tako očitno, kakor pri teh dveh otrocih.

Raznim varhom in varhinjam kralji, cesarji in drugi veljaki zročujejo v varstvo svoje otroke; toda tako zanesljivih varhov in varhinj jim noben človek ne more dati, kakor so angelji-varhi. Po vsem sv. pismu stare in nove zaveze imamo polno naukov in dokazov, kako da angelji Boga časté in ljudj varujejo. „Glej, svojega angelja pošljem pred teboj, kteri te bo varoval po poti in te pripeljal na kraj, ki sem ti ga pripravil,“ je pisano v Mojz. bukvah. In kralj David v psalmih poje: „Svojim angeljem je Bog zapovedal zavoljo tebe, da naj te varujejo po vsih tvojih potih. (Ps. 90.)

Kakor veliko družih naukov, tako so pogani iz izvirnega razodenja tudi nauk o angeljih ohranili, če tudi popačen. Gerki, Rimljani in drugi narodi so verovali v dobre in hudobne duhove. Hudobne so imevali demone, bése, hudobe, dobre pa genije, škrateljne itd.

Angelji imajo veliko moč do človeka in njegovih djanj. Oni za nas prosijo, nas svaré pred vsim hudim in k vsemu dobremu nas opominjajo, nam pomagajo posebno v skušnjavah, in prav velikrat nas obvarujejo v velikih nevarnostih, nas iz njih rešijo, skazujejo pomoč zlasti v smertni sili. Zato prav dobro storiš, da se vsak dan angelj-varhu priporočaš, njemu na čast saj nekoliko moliš.

Angelji so duhovne bitja nezmerne lepote; vse, kar zemlja lepega ima, presega njihova lepota. V vsem so višji kakor človek, v moči in kreposti, v ljubezni do Boga in do ljudj. Prerok Daniel pravi: „Vidil sem ga (angelja) in pred njegovim veličanstvom sem se tako prestrašil, da ni v meni nič več moči ostalo. Obličje mi je obledelo in bil sem v nesvesti. Koliko dobroto ljudém skazujejo, se vidi med drugimi nad sv. Petrom. Bil je zapert v temni ječi. Kralj Herodež ga je hotel ob glavo djati in ga je zato dal zapreti. Sv. Peter je bil priklenjen z dvema težkima verigama, in šestnajst vojakov je bilo na straži, ječa pa je imela trojne železne vrata. Le dvanajst ur je še bilo, in hudobni kralj bi bil ob glavo djal apostoljskega poglavarja. Čas za njegovo mučenstvo pa še ni bil prišel; imel je še veliko nalogo na zemlji: v Rimu se vseliti in vstanoviti sv. Cerkev. Toraj po noči pride angelj v ječo, kteri se vsa razsvetlí, in sv. Petra reši. In kako ga je iz tako močnega zapora rešiti premogel? Prav lahko. Verigi je pretergal, kakor bi bili tanki nitki; vojake je vergel na tla kakor močna sapa bilke na polji; dvojne železne duri puhnejo narazen in ko prideta do mestnih vrat, so se same odperle, in tako je bil sv. Peter rešen po angelju. Angelj ga je zapustil, Peter je mislil, da je le prikazen vidil. Ko se pa prav zavé, je zaklical: zdaj vem zarés, da je Gospod svojega angelja poslal in me rešil iz Herodove roke in judovskega ljudstva, ki je čakalo, da bi bil usmertén. Ko je pa sv. Peter nato po noči prišel k veliki zbrani množici vernikov, so vsi stermeli, in so menili, da ni Peter sam, ampak njegov angelj, — tako neverjetno namreč se jim je zdelo, da bi se mogel iz tako hude ječe rešiti.

Velika je tedaj moč angeljev; pa velika je tudi njih ljubezen do ljudj. Priserčno dobra mati svojega otroka ljubi, vodi in varuje pred nevarnostmi; pa še zvestejše to opravlja pri svojih varovancih angelj-varh. Gotovo angelji tiste varovance pripeljejo v nebesa, kteri njih skrivni glas poslušajo in se jim voditi dajo. Ko-

likokrat hudobneži zalezujejo nedolžnega, — pa angeljvarh vselej pokaže svojemu varovancu pot in priložnost, da se more rešiti, ako resno hoče. Angelji navdajajo dobre misli, poživljajo vero, upanje, vžigajo ljubezen do Boga in bližnjega, tudi do razžaljivcev. Angelji vne-majo gorečnost do molitve, priganjajo k spovedi, navdihujejo veselje za sv. Obhajilo.

Angelji navdajajo mladenčem dobre misli za izvo-litev njim primérnega stanú, v katerem bi se mogli zve-ličati. Kako marsikterega šolskega mladenča ravno v tem času pripeljejo na stezo, ki derži v duhovski stan, v samostanstvo, v misijone. Kako marsiktera devica v cvetečih letih zapusti šumeči svet in gre v tihoto duše Jezusu pridobivat — kakor redovnica s podukom v šoli, z molitvijo, s pogostimi posti in prejemanjem sv. Obhajila, ali po drugi strani kakor strežnica nar bolj revnih in zapuštenih bolnikov itd. Lejte! taki ju-naški sklepi — so delo ljubega angelja varha.

Tako djanje angeljvarhovo pri človeku je sv. Anton sam velikrat skušal. On pravi: „Dobri angelji se ne prepirajo in ne kričijo; tekajo tiho in pohlevno in nam v serce vlivajo veselje, živo radost in zaupanje; zakaj z njimi je Bog, kateri je studenec in začetek veselja. Tu naše serce razsvitljuje pohlevna in mirna luč; duša bi z njimi kar v nebesa zletela. Ako se njih svitlobe prestrašimo, oni precej strah preženejo. — Hudobni duhovi nasproti pa (ki namreč v človeku delajo) imajo termaste obraze, delajo ropot, zbujaajo nečiste misli, in obnašajo se, kakor neukroteni dečaki. Oni dušo strašijo in oglušijo počutke; navdihujejo sovrašstvo do vere, nejevoljo in zamerzo do duhovnega življenja . . ., hudobne želje, utrujenje v čednosti in topóst serca. Ako tedaj za strahom nasleduje veselje, zaupnost in ljubezen Božja, vedi, da je pomoč prišla, ker mir duše je znamenje pri-čujočnosti Božje.“ (Emig: Neue Gleichnisse, II. Band str. 16.)

Kako silo potreben je dobri angelj otročičem, ki so tolikim nevarnostim izpostavljeni! O tacih govori Jezus, ki pravi: „Glejte, da ne pohujšate koga malih; zakaj povém vam: njih angelji vsak čas gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih.“ Ako pa angelji varhi vedno gledajo obraz Očeta v nebesih, je gotovo, da tudi za male vedno prosijo, in pohujšljivce malih tudi bridko tožijo pri Bogu. O da bi mali in ne manj odrašeni mogli viditi prelepega svojega angelja varha, koliko bolj bi se greha varovali in bežali pred zapeljivci! Sv. Frančiška Rimska je zaradi svoje posebne pobožnosti bila vredna viditi svojega angelja varha. V prečudno lepi svitlobi jo je spremljal po vseh njenih potih; stal ji je neprenehoma ob desnici, in ako je skušala ga pogledati, ji je bilo kakor bi gledala v svitlo solnce. Kadar koli je molila ali bila terpinčena od skušnjav, se ji je pokazal kakor prijazen in prav močen varh.

Prečudna je ta previdnost Božja, ktera kaže, ko-liko je ležeče na človeku, ki je stvarjen po podobi Božji, da bi se ne skazil in z grehom ne oskrnil. To nas uči, kako resno moramo tudi sami skerbeti, da se božji nameni z nami dosežejo, in kako hvaležni moramo biti Bogu, ki nam je precej, ko smo prišli na svet, odločil posebnega angelja varha, in pa hvaležni tudi an-gelju varhu samemu za njegovo varstvo. Modri človek mora posebno tri reči imeti pred očmi oziroma na an-gelja varha, namreč: spoštovati ga, njemu na čast mo-liti (najbolje vsak dan kaj), in njegova navdajanja poslušati. Sv. Bernard pravi: „Na vsakem kraju in v vsakem kotu imej sveti strah pred svojim angeljem.“ Star očak v pušavi je bil vprašan, kako dela, da živi vedno čisto in bogaboječe. Odgovoril je: „Pridno mi-slim na angelja varha, ki mi je nevidno na strani in opazuje moje djanja.“

Menda znaš kratko molitvico k angelju varhu; opravi jo pridno zjutraj in zvečer zraven družih molitev, to ti bo močna bramba zoper greh.

Še na nekaj te moram opomniti o tej priliki: Nikar vendar ne bodi tako černo-nehvaležen, kakor so mnogi po mestih, da bi se ne odkril in ne molil, kadar opoldan in zvečer zvoní „angeljsko češenje.“ Papež Janez XXII je l. 1318 podelil deset dni odpustkov za vsakratno molitev angeljskega češenja; Papež Benedikt XIII pa l. 1724 po enkrat na mesec popolnoma odpustek vsim vernikom pod navadnimi pogoji, ako redoma to molitev zjutraj, zvečer in opoldan opravljajo; za vsaki pot posebej pa 100 dni odpustkov.

Jezuitovski pater Tomaž Saillies je Marijo prav posebno ljubil. V tridesetletni vojski je katoliško vojno spremljal na njenih vojskah. Pridigal je vojakom in opominjal jih, naj Marijo časté in na njo zaupajo. Od vojvoda Parmanskega, ki je takrat bil poveljnik kato-liških Španjcev, je dosegel, da je bil vsi armadi o jutrih s trobento naznanjen klic k „angeljevemu češenju.“ In lejte! ta zvesti Marijin častivec je bil veliko let na vojskah, pri bitvah, pri oblegah, in veliko vojakov je vidil zraven sebe pasti, katerim je bil pa on tolažni angelj pri umiranju, krogle so ferčale okrog njega; vendar on nikoli ni bil zadet in ranjen, ter je sam priznal, da za to varstvo se ima presv. Mariji De-vici zahvaliti. Kako lepo je to slišati! Tudi sedanji vojaki bi morali zvesto Marijo častiti, o nedeljah in praznikih bi jih morali vikši vselej k sv. maši voditi, preklinjevanja in spotikljivega življenja bi se morali z vso resnobo varovati: le tako bi bilo upati, da bode njih orožje v vojskih srečno in nepremagljivo zoper sovražnike, da bodo nad svojimi angelji varhi imeli vselej močno brambo.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Vodice, 4. septembra. (G. misijonar J. Buh.)
Na angeljsko nedeljo popoldne je pri nas č. g. J. Buh, ameriški misijonar, imel pridigo, h kateri se je sošlo prepolno cerkev ljudi, domačih in iz sosednjih župnij. Iz mikavnega nagovora, ki je terpel čez uro, naj posna-men, kar bode tudi Vaše bralce veselilo vedeti. Č. g. pridigar nam je med drugim pripovedoval, kako veselo napreduje naša katoliška vera v Ameriki, kjer se zlasti v zedinjenih državah leto za letom povzdigujejo nove škofije ter se katoliška Cerkev vspešno bojuje z brez-številnimi verskimi ločinami. Naj sledijo nekatere šte-vilke, ki kažejo na veselo rast in naglo razširjevanje sv. katoliške Cerkve v zedinjenih državah severne Amerike. V letu 1845 bilo je v teh deželah 21 škofov, letos pa jih je 72. Število duhovnov bilo je takrat, pred 38 leti, 572; letos je mašnikov že šest tisuč 516. Cerkev takrat ni bilo več ko 675, a zdaj je narastlo njih število že na sedem tisuč 421. Velik je tudi mladi naraščaj služabnikov sv. Cerkve — bogoslovcev. Takrat bilo jih je le 220, letos pa jih imajo tisuč in 434. Vseh katoličanov bilo je v l. 1845 le milijon in tristo tisuč, sedaj je vseh katoličanov že nad šest milijonov. Po-sebno zanimivo bode vedeti, kako se razširja sv. Cerkev v severni Minesoti, ki je tako velika, kakor vse dežele našega cesarstva takraj Litave. Ranjki g. Fr. Pirc je prvi zasadil sv. križ v severni Minesoti na kraju, kjer stoji zdaj mesto Št. Klavdij, ki šteje pet tisuč ljudi. Seme, ki ga je ranjki apostolski mož, naš rojak g. Fr. Pirc, v trudu sejal, obrodilo je stotern sad. Zdaj ima severna Minesota enega škofa v Št. Klavdiju, 51 družih duhovnov in 60 cerkev; vseh katoličanov je eden in trideset tisuč 500 in sicer trideset tisuč belih, in tisuč

500 Indijancev. V celi Ameriki je dan današnji blizo 98 milijonov, toraj čez polovico. Tako lepo se širi naša sv. vera po prostornih ameriškanskih državah. Kjer je poprej divja zverina rjula, zdaj mili zvonovi pojó; kjer so se divjaki pred nekoliko leti na kervave vojske zvali, se zdaj pobožne pesmi razlegajo. Razumni zedinjeni Amerikanci med družim po modrih postavah skerbé za praznovanje Gospodovih dni. Ob nedeljah ne vozi nobena železnica, nobeno pismo, v nedeljo narejeno, ne veljá; nobena kupčija, v nedeljo storjena, pred postavo nima veljave. Hiše, v katerih se prodajajo vpijančljive pijače, morajo biti v nedeljo zaperte; in kdor daje omotne pijače pijancem ali otrokom, je postavno kaznovan. Tako ravnajo bistrourni Amerikanci in ne stavijo katoliški Cerкви ovir, dobro vedoč, da ona najbolje pospešuje ljudski blagostan in pravo omiko.

Iz Gorice, 4. kim. (Posvečevanje duhovnov. Pokop Chambordov.) Kakor čitam v časopih, se že povsod pošiljajo novomašniki v službe, a tu pri nas bode še le sedaj ordinacija. Vzrok je pri namestništvu v Terstu, ker poprej ko da komu „tit. mensae,“ mineta vsaj 2 meseca. Tu so sedaj duhovne vaje od sobote, in sicer za novomašnike. Drugi duhovni so jih končali pa v petek zjutraj. Vdeležba ni bila prav velika, ker vseh je bilo kakih 50. V četrtek podelijo mil. g. teržaški škof dr. Iv. Glavina subdijakonat naslednjim gg. bogoslovcem. Iz goriške nadškofije so: Fr. Bandel, Fr. Kastelic, Aug. Čargo, Iv. Kokošar, Bart. Maran, Fr. Pipan, Jak. Pirih. Iz teržaške škofije: Mat. Gerškovič. Iz poreško-puljske škofije: Iv. Cotelj. V soboto, t. j. na dan rojstva M. Device, prejmejo dijakonat in v nedeljo, 9. t. m., prezbiterat.

Goriški nadškof premil. g. dr. Al. Zorn pridejo zadnje dni t. m. v Gorico.

Včeraj smo imeli tu prekrasen pogreb, namreč grofa Chamborda, francoskega kralja. Toliko ljudstva, mislim, ni bilo kmalo na nogah v našem mestu, kakor ta dan. Sprevod so vodili premilg. nadškof dr. A. Zorn, kateri so nalašč za to prišli iz Poreča. Ob 8 je pripeljal posebni vlak truplo ranjkega, katero so položili na voz, kterege je vozilo 6 černih konj. Sprevod se je pomikal potem proti veliki cerkvi, kjer so rakev položili na prekrasen oder. Potem je bila slovesna črna sv. maša, katero so peli prevz. nadškof. Popoldne ob 4 pa so dvignili rakev ter peljali na Kostanjevico, kjer so pokopani tudi drugi udje te rodovine. Skoro vsa večja francoska mesta so poslala vence, in pa kake vence! In kako so se ti Francozi obnašali? Marsikteremu Goričanu bi lahko služili v lep izgled. Pri maši so se tako lepo obnašali da jih je bilo lepo gledati. In kako so plakali za svojim umerlim kraljem. In ko so počeli tergati vence, ga ni bilo Francoza, kateri ne bi imel cvetke ali kaj družega za spomin. Bilo jih je pa tudi mnogo. Pravijo, da čez 2000. In kako daleč so prišli! Tu si videl gospo iz okolice Metca, tam zopet kmeta iz Vendé-je itd. Sploh prav mikavno je bilo gledati ves ta veličastni sprevod. Našega presv. cesarja je zastopal knez Thurn Taxis. In koliko je bilo drugih dostojanstvenikov! Sicer, ako bi hotel vse natančno popisati, bi pisal lahko na cele pole in še bi ne bilo vse popolno. Ranjkemu pa naj plati Bog za njegovo dobro in usmiljeno serce ter naj ga venča tam z drugo krono, ker so mu jo tu odvernili.

V Gorici so se pretekli petek zveršile duhovne vaje za duhovstvo, ki jih je vodil čast. o. jezuit Labati. Ne morejo ga prehvaliti, kako izverstno je zadostoval svoji nalogi v vsakem oziru.

V ponedeljek, 3. kim., proti 9 zjutraj je bil merlič Henrik Chambord pripeljan po železnici in peljan v metropolitansko cerkev, kjer je bila slovesna sv. maša

in ostal je tam na mertvaškem odru do 4 popoldne, potem pa bil prepeljan na Kostanjevico, kjer je družinska rakev Chambordov. Mestno in z dežele duhovstvo v silni množici je pričakalo v raketih merliča ob železnici. Vse goriško mesto je skazovalo veliko žalost nad toliko zgubo, ker velik dobrotnik temu mestu je bil slavni ranjki.

P. n. gosp. Štefan Kafol, nadškofijski kancelar, častni kanonik, je postal pravi kanonik metropolitanske cerkve.

Duhovne vaje za mašnike bile so v Alojzijevišču od 27. do 31. avgusta. Vodil jih je vis. čast. gosp. vizitator Müngersdorf iz Gradeca. Zraven navadnih meditacij imel je tudi vsakdanjo konsideracijo sam. Vsem priserčnim njegovim nagovorom bila je glavna misel: Sacerdos est alter Christus — duhovni pastir je drugi Kristus, namestnik Kristusov; kaj tedaj mu je storiti, da bo v vseh svojih svetih opravilih zares „Alter Christus!“ Milostni g. knezoškof so berž ob začetku eksercij v prav ganljivem pisanji zbranim naznanili, da jih letos bolezen zaderžuje, telesno pričujočim biti, da pa se bodo duševno vdeleževali duhovnih vaj, ter se vsem v molitev priporočajo. — Zraven 59 domačih čč. gosp. vdeležil se je letošnjih eksercij tudi naš rojak vis. čast. misijonar gosp. Buh. — Bog daj prav obilnega blagoslova!

Jeruzalem. Preklicanje protestanstva. Tridesetega majnika je bilo ginljivo opravilo pred oltarjem N. lj. G. Sionske v hribih sv. Janeza; bila je znamenita pridobitev v škodo protestanstva.

Hči naj bogatejšega bankirja in naj bolj čislane družine v Jeruzalemu se je ondi odpovedala s preklicanjem protestanstvu, in pristopila je pervikrat k mizi Gospodovi. Bila je v napravi Ekce-Homo odgojena.

Nova spreobrnjenka je morala posebno serčnost skazovati v borbah, ki jih je imela prestati v svoji družini. Njeni starši namreč so iz judovstva prestopili k protestanstvu, in ko jim je hči razodela svojo vero, je bila iztirana iz očetovske hiše in brez usmiljenja svoje dedišine oropana.

Tukaj se poterjuje, koliko krivovercem samim veljá njihovo temeljno načelo protestanško, namreč sterpljivost, — toleranca, prosto preiskovanje (freie forschung) itd. in kako te svoje principe sami zveršujejo? Naša nova, goreča katoličanka je nezmerno srečna. Bila je 7. roznika od preč. jeruzalemskega patrijarha birmana.

Rokodelska šola Ratisbonova. Pri sv. Petru (v Jeruzalemu), 20 minut zunaj obmestnega ozidja, je naša rokodelska šola; vendar se pečajo zanjo številni romarji jeruzalemski in mestno veljaštvo, duhovski dostojanstveniki, veliki vradniki, konzuli skoro vseh narodov itd. Vsak z veseljem občuduje zale poslopja, ki pa nikakor še niso doveršene; radi obiskujejo razne delavnice, kjer vidijo 40 malih učencev pri delu, vsacega pri njegovem rokodelstvu pod vodstvom dotičnega mojstra. Veseli so priljudnega obnašanja našega malega kerdela, cvetečih in veselih obrazov naših otrok, snažnosti in dobrega obnašanja. (Ali slišite, ljubljanski in drugi slovenski rokodelski učenci? Pri vas teh lepih lastnosti rado primanjkuje, posebno pa priljudnosti in modrega obnašanja. Posnemajte jeruzalemske rokodelske učence v lepih lastnostih; morebiti potlej koga sreča zadene, da tudi sam še pride kdaj v Sveto deželo, v Jeruzalem itd.?)

Se vé, da se mora včasih tudi strahovati pri teh mladih dečkih, ki brez sence izreje pridejo v našo napravo; kazni pa so redke, naredé zveličaven vtis in skor vselej imajo naj bolji vspeh. Kacih 10 naših večih dečkov ima med seboj bratovščino presv. Serca Jezuso-

vega in s ponosom nosijo te bratovšine znamnja. Že več prejšnjih mladenčev ima častne in dobre službe, ali delajo po tovarnah v mestu, ali po delavnicah mesta in okolice.

Tri dečke smo izučili za samostansko življenje in so zdaj v malem novicijatu frančiškanskih dijakov.

Ratisbon piše, da je bil nedavno pruski princ Friderik Karol prišel v Sveto deželo in je bil v Jeruzalemu z veliko vojaško častjo sprejet. Taka dogodba, pravi Ratisbon, se dá s tem razlagati, da Nemci bodo sosedje Turkom. Princ je prišel v Sv. deželo s tem namenom, da je v posest vzel razvaline mesta Cezareje v Palestini; te razvaline s svojimi zemljiši so bile Prusiji (od Turka) podarjene.

Prusija hoče ondi vstanoviti kmetijsko naselbo, kakoršne že ima v Jaffi in Kajfi.

V Cezareji bodo Prusi samovladarji, ker tam ni ne domačinov in ne tujcev. Mesto, ki se bode vzdignilo na podertinah, bo izločno prusko. in ondotni zavetnik (luka) bode naj znamenitiši v Palestini.

Je li jasno, kolik pomen to ima? (Cisto jasno; ker znano je, s koliko pohlepnostjo prusaštvo protestanško išče tudi na morji svojo moč vstanoviti in vterditi, kar se pa tako hitro in izdatno vender ne bo zgodilo, ker francoska in angleška politika ni manj lačna in lisičja, kakor pruska; pa tudi že Amerikanci sem čez široko morje gledajo.

Med tem, ko se Prus tako vgnjezduje v Sv. zemlji, se pa latinci za malenkosti rujejo in svoje moči ubijajo, meni Ratisbon.

Rumunskim judom se njihov stan v lastni deželi zdi neprenesljiv in preseljujejo se v Palestino. Ondi se nakupujejo zemljiš, da bi napravili poljedelske naselbe. Čez 40 judovskih družin je Rumenijo zapustilo, in vseljujejo se v vasi Summarem, ne daleč od gore Karmela. Ta kraj je nad 400 čevljev nad morjem goreja planinska ravnina, kake tri milje od Tanture. Kupili so si judje kakih 400 orál zemlje, ki je dobra za sétev in za pašnike. Da so dobili privoljenje ondi naseliti se, so se morali poprej zapisati za turške podložnike. S tem je Porta nektere ruske osnove spodkopala. Še le, ko bo v Summaremu in Tanturi vse vravnano, smejo judje svoje družine tje za seboj poklicati.

Druga rumunska naselba s 35 družinami se je vstanovila v Janni, miljo od Safed-a blizo Genezareta.

Keršanski šolski bratje. Ko pa se drugóvrci širijo po Palestini, tudi katoličani rók križem ne deržé. Šolski bratje imajo v Jeruzalemu šole s stoterimi otroci. Z ne manjšim vspehom so napravili enako odgojiše v Jaffi, in zdaj so vstanovili že tretjo enako šolo v Kajfi, kjer imajo že čez 130 otrok, med njimi mnogo Maronitov in zedinjenih grekov.

V gorah sv. Janeza K. je dodelana nova Ratisbonova ubožnica „Sijon,“ ki zamore sprejeti kacic 100 otrók, in pričela se bode zdajci, ako se še ni. Dobiti ima le še tudi kapelo.

Žetev v Palestini se je to leto slabo obnesla; temu nasproti pa je do sile sadja, zelenja in olív (oljkinega sadú). Vina, kakor kaže, bo neverjetno veliko; v Ratisbonovem vertu je terta, ki je mesca roznika imela čez 100 grozdov silne velikosti, podoba nekdanje objubljene dežele.

Pojasnilo Faraonovih sanj. Nekdo je pravil, da mu je čisto nerazumljivo v zgodbah sv. pisma o Faraonovih sanjah, da je sedem medlih kráv pojedlo sedem debelih, da bi se jim nič ne poznalo. — „Tudi jest tega poprej nisem razumel, dokler se nisem oženil,“ mu je odgovoril neki kupec. „Imel sem več kot sedem hranilničnih (sparkasnih) in obertnih bukvic; moja

gospa pa je imela le mali gospodarski (stroškovni) zapisnik. Ob koncu leta pa je mali zapisnik povžil vse moje velike in tolste knjige, in vender tudi ta ni bil zato nič debelši. Od tega časa terdno verujem v Faraonove sanje.“

Ali ni kaj posebnega tudi to, da sem bil 6—10krat v delu premoten, predno sem te verstice predjal iz „Čecho-Slovan-a“ v Čikagu ameriškem v „Danico,“ je-li mar kaki skrivni „moči“ na tem, da bi slovenski kupci in trgovci ne zvedili, kako se marsikterim njihovim tovaršem godí v Ameriki??

Poslednji trenutki Henrika V.

Kakor smo že naznanili, je grof Chambord umer v Frohsdorfu na Avstrijskem, in sicer 24. avgusta zjutraj. Zadnji njegovi trenutki so za vsacega kristjana tako spodbudni, da jih ne smemo zamolčati. Bil je na zadnje prav pri čisti zavednosti in obdajala ga je množica visokih sorodnikov, kraljevih oseb itd. Akoravno so se premagovali, se vender niso mogli zderžati zdihovanja in jokanja. Grof pa jim je rekel: „Ne jokajte: Božji nameni so neizvedljivi: jest umiram z vestjo, da sem spolnoval svoje dolžnosti kot kristjan in kot kralj.“ Potem je s perstom pokazal proti nebesom, in nekoliko povzdignjena glava se je sklonila nazaj na blazino.

Soproga njegova je bila s prečudno stanovitnostjo vedno pri bolnikovi postelji... Kakor v življenji sploh, tako je v svoji bolezni prav pogosto prejemal sv. zakramente.

V noč pred smertjo sta njegov spovednik in pa njegov kurat bila vedno v stanici preslavnega bolnika, knezi pa v bližnji sobi. O 1/2 6 24. avgusta je grofinja Chambordova rekla: „Zdaj grem v kapelo k sv. maši in bom pristopila k sv. Obhajilu za tebe.“ Grof je prikimal. Ko se verne soproga iz kapele, je šlo že proti koncu; ona sklepa svoje goreče molitve z molitvami mašnikov in tako ostane do njegovega zadnjega zdihljeja. Umerl je popolnoma miren in jasnega obličja v njenih rokah, in duhoven mu je rekel po pravici: „O sin sv. Ljudovika, pojdi v nebesa!“

Grofinja, terda od žalosti, se je nekoliko umaknila; potem se zopet verne v sobo, dvigne oči in sklenjene roke v nebesa in zakliče: „Bog mi ga je dal, Bog mi ga je vzel.“

To je izgled v resnici keršanske žene.

Merliča so oblekli v černo, na vrat mu je bila djana verižica reda Sv. Duha, v rokah je imel križ. Truplo je bilo balzamovano in pozneje prepeljano v Gorico, v frančiškansko cerkev, kjer ima francoska kraljeva družina svojo rakev. Bog mu daj večni mir.

Papež Leon XIII. in vesoljni predstojniki serafinskega reda.

Dne 7. malega serpana so bili pri papežu vesoljni predstojniki serafinskega reda, da se zahvalijo namestniku Kristusovemu za dobrohotnost Njihovo glede tretjega reda.

Sveti oče so povdarjali pred vsem ljubezen svojo do svetega očaka in tretjega reda serafinskega. „Vže od mladih nog,“ so djali, „svetega Frančiška Asiškega posebno ljubim. Gotovo ljubite vi tako imenitnega očeta s sinovsko ljubeznijo; ali tudi jaz ga z nemanjšo vdanostjo ljubim. Že je pa prišel čas, da se vodilo tretjega reda nekoliko zljajša po okoliščinah sedanje dobe, kakor je želelo in prosilo mnogo škofov po svetu. Zato smo skerčili poste ter za tiste, ki ne morejo opravljati brevirja, le 12 očenašev, češčenasimarij in čast bodi Bogu določili, 5 namreč za zornice, 1 za hvalnice, po 1 za

vsako uro, prvo, tretjo, šesto in deveto, in 2 naposled za večernice in sklepnice. V današnjih okoliščinah, ko se delo množi in rastejo skerbi za življenje, gorečnost kerščanska pa se hladi, je bilo treba vpogniti staro ostrost tretjega reda, da se jih več privabi k evangelij-skemu duhu sv. Frančiška.

Ko je nato eden izmed prečastitih generalov ponižno vprašal papeža, ali je odpravljena za duhovnike tretjega reda pravica, da se smejo posluževati frančiškanskega brevirja, so odgovorili papež: „Nikakor ne, temuč ta pravica ostane, samo, da se nikomur ne nalaga.“

In nadaljevaje začetno govorjenje so pristavili sveti oče: „Oporoko svojo gledé sv. Frančiška sem hotel pisati, da mu izkažem svoje češčenje ter s tem zaslužim varstvo njegovo v življenju in brambo pred sodnjim stolom Kristusovim. Nekateri so mislili, da se je po novi vstanovi „Usmiljeni Sin Božji“ tretji red znižal do priproste bratovščine. Taki ni naš namen, temuč ostane kakor je bilo, ni priprosta skupščina, temuč pravi red. Vam, patri observanti, konventuali, kapucini in regularni tretjeredniki, pa gre, da ta spokorni red po redovnih mašnikih in vizitatorjih, in kjer ni vaših redovnikov, po pooblaščenih ravnateljih gojite in razširjate, da boste mogli doseči namen, ki ga je imel sv. oče Frančišek ter ga imamo tudi mi, v korist človeške družbe in v pomnoževanje kerščanske pobožnosti.“

Naposled so sv. oče dobrotljivo podelili apostolski blagoslov prečastitim patrom generalom in vsem redovnikom, ki so njih skerbi izročeni.

(„Cvetje.“)

Vevnica.

Duhovski stan.

Gnjil sad.

(Konec.)

Morebiti je enemu ali drugemu bralcu prihajalo tesno pri srcu, ko je gledal dušne boje našega mladeniča. Kako blizu so si bili plemeniti, blagi in nedolžni čuti, in pa cela versta naserkanih, od drugodi vsiljenih napačnih nazorov? Ali pisal sem resnico in slikal po „natori.“ Tako mislijo zaista naši dozoreli mladeniči; prav mnogo se jih bojuje enako, ali žali, da le pri malo katerem zmaga nepokvarjeno nedolžno serce: skušnjave so silo hude, napačnih misli je preveliko; boj nasprotni pa premlačen. Ni težko spoznati, da govorim o neki stvari, ki je dandanes prav važna postala: o pomanjkanji duhovnikov, ki izvira iz merzenja doraslih mladeničev do duhovskega stanú. Govoril sem pa nekako predolgo, po ovinkih, o tej žalostni prikazni, da sem razjasnil vsaj deloma one nagibe, ki delujejo na tej strani mladega življenja, pa tudi opravičiti sem hotel nekoliko naše mladeniče. Prav dobro vem, da jih ima mnogo prav dobro serce in naj bolje voljo: toda protiduhovski duh je to serce objel in spravil popolnoma v svojo oblast. Kaj čuda, da hodijo po poti, kamor jih vodi krivo spoznanje, napačno mišljenje! Koliko blagih duhovnikov se čudi v poznejših letih, kako je bilo mogoče imeti toliko predsodkov o tem stanu takrat, ko so se odločevali. Res čuditi se je, a ne toliko nad zmotenimi mladeniči marveč nad hudobijo onih, ki mladeničem take nazore v glavo cepijo. Pač gnjil sad je to, gnjil sad sovražnosti do duhovnikov in postavil sem ga na prvo mesto, ker je najočitnejši. Vzemi pastirja in ovce se bodo razkropile, to veljá tudi tukaj. Da je pomanjkanje duhovnikov huda šiba za sv. Cerkev, vedó vsi dobro, prijatelji njeni in sovražniki. Zato zasajajo sekiro na korenino, da bi polagoma padlo celo drevo. Seveda, tega se ni bati, Cerkev ne bo padla. Ko niso

povabljeni hoteli priti na ženitnino, je ukazal gospodar pripeljati vse ljudi, ki bi jih dobili služabniki ob cesti, ob plotih itd. Tako se godi v tem slučaju, o katerem govorim. Britko je, toda res je. Sicer smemo pa imeti veselo upanje, da takega sadú ne bomo gledali dolgo. Bili so časi — in ni še dolgo tega — ko so si šteli mladeniči v največo čast posvetiti si stanu duhovskemu, precej škofij je, v katerih je sedaj zopet tako, in tudi pri nas bode drugače z božjo pomočjo. Pomisliti je samo treba, od kod da prihajajo one ovire, ki mladeniča zadržujejo pomisliti, da mladeniči nimajo samostojne sodbe, da so v nekakih sanjah, v katerih se obračajo tje, kamor jih vabi dozdevna in domišljevana prihodnja sreča. Že se mnogi strezujejo, in berž ko bode pri nas nehal oni sovražni duh, kakor hitro bode mogoče nespremišljeno sanjarstvo krotiti in jemati mu moč: precej — na mah se bode spreobrnilo na bolje.

„Zaničevan je bil duhovski stan.“ tako se je ponavljalo večkrat zgoraj, ko si bral, prijatelj moj, pregled zgodovine duhovstva. Tudi na tem mestu moram reči: zaničevan je duhovski stan, zaničevan posebno v viših in omikanih krogih. To sicer ni čudno in taka je osoda duhovstva, katero mu je napovedal njegov pervak: „Ako so mene zaničevali — —,“ ali britko je in neizmerno škodljivo za one kroge same. Ali niso tudi oni poklicani in sprejeti v sv. Cerkev? Ali nimajo tudi oni upanja večnega življenja? Kedo pa oživlja, vzbuja in ohrani ono življenje, kakor duhovniki? Ako tedaj njega zaničujejo, si zapirajo vrata do prihodnje sreče. Duhovnike zaničevati se pravi Kristusa zaničevati. Vzroke takega zaničevanja sem naštel že začetkom tega spisa; najbolj izvira od tod, da duhovstvu sovražni časopisi itd. neprenehoma spodkopujejo njegovo veljavo in spoštovanje. Marsikateri duhovnik si to nekako težko misli, kar sem povedal. Sredi svojih dobrih in nepokvarjenih ovčic vživa najodkritoserčnejo vdanost in prijaznost. A povsodi ni tako.

Tudi na drugo stran sem povdarjal večkrat, ko sem govoril o duhovstvu v različnih dobah: edinost med duhovstvom in ljudstvom. Duhovnik ni sicer služabnik ljudstva, njega ne izvoli in ne postavi v službo ljudstvo, ampak on je poslan od Boga, poslan od vladajoče sv. Cerkve. Ali vendar mora med duhovnikom in ljudstvom biti najtesnejša zveza, ki se kaže ne samo v pokorščini ljudstva in v oblasti duhovnikovi; marveč prava, naravna vez med duhovnim pastirjem in njegovo čedo, ljubezen mora biti, kakoršno imajo otroci do svojih staršev in stariši do svojih otrok. Ljubezen ta je na strani pastirjevi goreča ljubezen do svojih duhovnih otrok, na strani čede pa je prav naravna, serčna ljubezen, ki izvira iz spoštovanja, hvaležnosti in udanosti do duhovnega očeta. Blagor duhovniku, ki vživa tako ljubezen! On ima že na svetu sladko zadovoljnost, in nekako plačilo za svoje delo. Kjer vlada taka ljubezen, tam zamore delavec v vinogradu Gospodovem delovati vspešno; ako pa tiste ljubezni ni, temuč needinost, prepír in celo sovraštvo, potem gorjé čedi in pastirju, in pa tistim, ki prepír sejejo! Besede pridigarjeve padajo na kamenita tla in ko vidijo nasprotniki duhovnika pred altarjem, se težko dviga njih molitev k Bogu kot prijeten duh; lahko pa celo nezadovoljnost in razmišljenost. Tudi to vedo dobro sovražniki duhovščine. Zato sadijo nezaupnost, prepír, sovraštvo med duhovstvo in ljudstvo, češ, tako porežemo duhovstvu najložej prave žile življenja. Spomnimo se le, kaj se je godilo pri nas pred desetimi leti! Ali nismo brali in slišali dan za dnevom, kako je takrat neka stranka „šuntala“ ljudstvo zoper duhovščino? Dobro je imeti nauk pred očmi, ki nam ga podaja skušnja. Ali se ni kazal tudi sad takega hujskanja?

Edinost in ljubezen med pastirjem in čedo, to je studenec plodonosnega delovanja, nekak zveličanski vir, katerega naj bi milostljivi Bog oživiljal po ljubi naši slovenski domovini in katerega naj bi hranili in rabili vestno in neutrudno vsi duhovni pastirji.

Nekateri — tudi merodajni — krogi nečejo spoznati, da so duhovniki stebri pravnosti, podlaga lepega življenja pri ljudstvu. In vendar gledajo gnjil sad, ki ga prinaša sovražnost proti duhovstvu: нравno propadlost. Tako tožijo zaradi pobojev, pijančevanja, surovosti — a pobivajo duhovstvo, jemó mu iz rok orožje proti pijanosti, odmikujejo vpliv v učilnicah, kjer je poprej s svojo veljavo in verskim ukom berzdal in krotil mladino.

Naj bode sedaj dovolj o gnjilem sadu. Povedal bi lahko še marsikaj drugega o slabih stranéh sedanjega društvenega življenja; pa Vevničar ima že zadosti prahú, rad bi pokazal tudi kaj lepega zerna. Zato se bode do prihodnjega svidenja očistil, osnažil in nališpal. Navadil se bode tudi lepše vihteti svojo vevnico; kajti res je, da ga je včasih do sedaj obšla trudnost in da je pri delu tudi malo kimal. Kedo bi mu zameril: saj se je še slavnemu Homeru primerilo kaj takega, akoravno je bil pevec. In kedo tudi ne ve, da je lira vse kaj drugega, kakor vevnica?

Sv. Telemak.

(Prosto poslovenjena.)

Ko junaško zmaga Gote, gre Honorij spremljevan S s'jajnim spremstvom v slavno Romo praznovati pre zmage dan; Na tergeh, cestah vse vriska, hvala v stolnici doni, Radosti pijano ljudstvo rimsko ročno skup hiti.

Slavnosti verše velike zdaj na carjev se ukaz, Borci, tékavei za stavo se poté in kratek čas, Tiger, Leopard bori se, v cilj za vozom voz derdra, Vino vré iz vodometov, ljud pa pije in igra.

Al nad slavnosti vse slavnost za rimljansko slad, okus Vabi ljudstvo v gledališe gledati — o groza, gnjus: Sužnjev boj do smerti tirja mož in žena sin in hči, Celo stavec hoče pasti vajene gnjusob oči.

Če premaga kralj zverine, viša se naklonjenost, Več sočutja se priznava, če ponosni lév je prost; Al boritelj tu je suženj, nizki sluga, in divjak, Staro pravo ima Rimljan vjetega končati vsak.

Tak misleči ljud napolni gledališe krog in krog, Versta nad verstó hlepeča daje znam z ropotom nog, Nesterpljivost, kliče glasno: „hej! pričnite, vrata proč!“ Ter pohlepno gleda, čaka, skor prične da boj se vroč.

Spodaj pa, bolj blizo tlaka, sred med gosto množico, Mož stoji v prevožni halji, golobrad, obrit v glavó; Njega blédo vpadlo lice kaže vendar še mladost; Le on sam je tih, otožen, vlada splošna ko radost.

Mnogo v resnega meniha zre jih, a pogléd jim koj V kraj odmakne se, kjer tudi zdajci se pričel bo boj. Glej! že vrata odleté, in zbor borilcev zaporéd. Skusen v boju, ves v orožji, se prikaže temnobled.

Tisočglasni vrisk jih sprejme, topoglavost sužnjev kar Še bolj mika v boj kot nada, za dobitok dragi dar; Kratke zavihé zdaj meče, z divjim krikom zaleté Drug prot drugemu se besno, grozni bor se zdaj prične.

Tu predere gosto trumo, skoči z visokosti tih, Z derznim skokom med borilce, bledoličen mlad menih; Razkropí jih na vse strani, vbrani daljni bor, krepkó Ter visoko proti nebu dvigne z vélo križ rokó:

„Nebajte!“ doní mogočno, da gledišni stresa krog. „Z gnjusno igro zasramuje se kristjanov pravi Bog! Proč z orožjem! ceno, znajte, vaših duš poklic časteč, Kristus tudi vas je rešil, suženj ni nobeden več!“

Vam pa, sprideni Rimljani, Božje kletstvo napovém, Ki po kervi hrepenite, ki izvira z ran ljudém; V cerkvah vaših se ne moli, vaša vera smertno spí, Bližnjega ljubi! za Bogom ona pervo „vas učí!“

Jaz v službi Kralja kraljev zahtevaje tu stojim, Ne želite šeg poganov, ljudoklavstva, vam velim; Oprostite vboge sužnje, bratovsko ljubite vse! Še enkrat — v imenu Božjem — pojte, spokorite se!“

Tak on kliče. Sužnje gane govora prečudna moč, Vsi osupnjeni, boječi, veržejo orožje proč; Ali gori po stopnicah krik zamolkel, vihrovit Iz vsih gerl se razlega, v silnem judu derzovit.

Zmédeno doné glasovi: ne slušajte, mnih je nor, Méra derznosti je polna, proč ž njim! zrel je za umor! Vendar ta prizor ne vgasí po borenju še željá: „V boj, o sužnji!“ vpíje ženstvo, „v boj!“ kričanje je m ožtva.

In ta krič odmeva grozno kot po gojzlih hud vihar, Vstraši sužnje, poberó vsi zopet meče za udar. A mnih prvega zagradi, zvije meč mu iz roké, S silno ga močjo prelomi, da še sužnji ostermé.

„Nikdar več!“ — navdušen kliče — dokler živ bom, na tih tleh, Nikdar več! ne ponovi se ljudomorsva grozni gréh, Nebo! grom in blisek pošlji, naj z morišnice leté, — Kervoločnike prežene, kateri Krista sramoté!

Komaj to izgovorivši, iz višine zadegan Težki kamen pade, blizo na govornikovo stran; „Kamnajte ga!“ glas od zgoraj zadoní, beseda ta Z gerl vsih odmeva grozno: „derzneža kamnajte ga!“

Vertoglav, glup, jaden, žejen zmir bolj ljuške ljud kervi, Zid razdira, terga sténe, v svoji divji steklosti, In kot gosta toča vsuje kamnje iz višin se zdaj, Da prestrašeni borilci vsi zbeže na varni kraj.

Ali mnih dvignivši z desno križ, osamljen tam stoji, Kakor duh k nebesom moli: „Mučenik na Golgati! Name zri s prestola, kar je Tebi storil Izrael, Vernikom nad slugom tvojim ponavljati je pričel.“

Izgovoril . . . prvi kamen zbije križ mu iz roké, Drugi v čelo ga zadéne, — zgrudi se na tla terdé, Tretji in četerti vdari, — loči glavo od vratú; — Pol zagernjen z grobljo — zdihne močno dušo on Bogú.

Ko osveto zverši, vriska, rjove zlobna zdaj druhal: A na máh ji pod nogami zmáje krog se terdih tal, V zraku tulijo vetrovi, gromi molkle zadoné, Zemlja trese se in ziblje, kot razburjeno morjé.

Starodavno drevje ruje, z broná vrata silnih péz Verže iz tečajev, v skladju kamna jenja vsaka véz, S treskom marmorne stopnice kos za kosom kruši: In druhal pred nebim znamnjem — vsa preplašena beži.

Tje na polje se majoče ljud hiti trepetajoč . . . „Čudež!“ z bledih ust se čuje, po cestah odmevajoč; „Čudež!“ zdaj po celem Rimu se glasi, in kervohlep Zgine 'z sere, ki zlo spoznavši pokorjenja dela sklep.

Zemlja zopet umirí se, le še sereca so plašné: V gledališe v gostih trumah ljud skešan poverne se, Sramovaje zla se čina, mučenika bledega Z grobelj dvigne, prečastljivo déne v zlato rakev ga.

In koščice, ki kamnjala malo prej je še druhal, Vsemu svetu v počéšenje na altar denó svital: Toda zadnja kri, ki gnjusne vmorne igre pil je tlak, Bila je, poslanec Božji, tvoja kri, o Telemak!

Radoslav.

Razgled po svetu.

Na Nemškem namerjajo mesca listopada obhajati neke Luter-Martinove slovesnosti, ki jih pa posamezno že zdaj pričenjajo s psovanjem katoličanstva. Tako je bilo v Erfurtu, kjer je Luter študiral, in v Eisenach-u (Wartburg). „Missionsblatt“ v Dülmenu pravi, če so to predigre, da ima Nemčija hudih rečí pričakovati iz

teh „lutrovanj.“ Konec teh „pobarij“ so bili za zdaj nočni „škandali“ nemških študentov (vrednih Lutrovih učencev!) pred hišo katoliškega župnika in enega katoliškega trgovca, pobijanje oken itd. „To zaznamuje slovesnost in je njena obsodba, pravi omenjeni list. Tem ljudem se v glavi meša, če tudi mislijo, da so filozofi, ker luteranstvo samo ne zaverže katoliške vere, temuč priznáva, da se zamore v nji človek zveličati: če pa je zveličavna naša vera po vašem lastnem priznanji, zakaj jo psujete? zakaj preganjate? zakaj nas pri miru ne pustite? Ali ni res, da se vam v glavi meša, kakor je dokazano, da Luter sam ni bil pri jasni pameti! Spoznajte, da zraven nedoslednosti ste tudi v naj strašnejših zmotah, ste pravi odpadniki, krivoverci in preganjavci Kristusovega nauka.

V Ameriko se v kratkem podá 6 bogoslovcev iz Padenbornske škofije, ki se bodo ondi izučili in pozneje v škofiji Čikagoški pastirovali. V ondotni škofiji med Nemci je namreč pomanjkanje duhovnov, torej se je nadškof Fenhau prizadjal bogoslovcev iz Nemčije si pridobiti. To se godí, akoravno tudi Nemčija sama terpi veliko pomanjkanje duhovnov. Škofija Monastirska (Münsterska) n. pr. ima vsled prusaškega verskega preganjanja praznih: 179 župnij, 156 kaplanij in 6 višjih služb; skupaj 305 služb brez duhovnega pastirja! Kdor je tega kriv, mu mora tudi mehka blazina terda biti.

Velike rane in pogrški amerikalanske izreje. S temi besedami pričinja „Columbia“ spisek in pravi, da ta amerikalanska izreja pri olikovanji uma čisto zanemarja olikovanje volje in serca, in te rane pomislek obujajo celo v krogih, ki se nikakor ne morejo pobožni imenovati. Rudečkarska „New-Yorker Volksztg.“ n. pr. piše:

„Mlada Amerika je to poletje postala silno morijehlepna. V torek je bil v Pittsburg-u neki deček zaradi umora k smerti na vislicah obsojen. Včeraj je 15leten mladič v Halifax-u nekega moža ustrelil. In iz Brownsville-a, Texas, se poroča, da je mlad šolmašter nekega dečka ubil in potem je bil sam umorjen. Zelo pogosti taki primérlijeji so slabo pričalo za amerikalansko odgojitelstvo (šolsko izrejo).“

Res veselo je, da celo v tacih (liberalnih) krogih vendar enkrat spoznavati začenjajo, kako žalostno je za izrejo mladine pri sedanjem šolstvu, toda ravno tako milovanja vredno je, da vse le pri spoznavanju ostane in se nič ne ganejo, da bi namesto malopridnega kaj boljšega postavili. Sej zoper vpeljavo versko-nravne izreje se z rokami in nogami upira liberalizem, radikalizem in socializem.

Tudi anglikanski Čerčman hudo šiba amerikalansko državno šolsko odgojo in pravi, da izrejevanje, ki obdeluje le samo um, duhovno in nravno natoro pa samo sebi prepuša, zamore le samo prekanjene satane izrediti. Ravno tako biča ta list nekako tedensko mladinsko literaturo, ki hoče mladino pasti z nekakimi izmišljenimi povedkami, „novelami“ in neslanimi popevkami: da s takim slovstvom otročje serce postane topo in nezadovoljno ter otrok poslednjič do tega pride, da ga nič ne veseli razun povesti o morijah, tolovajstvih in bogokletstvih.

Poslednjič prav gorke zaušnice daje „Fröblnovim otročjim vertom,“ katerih pa liberalci ne morejo prehvaliti.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Družina, da bi na priprošnjo N. lj. G., sv. Jožefa in sv. Antona P. bila obvarovana velike nevarnosti, ki ji žuga. — Več mladenčev v neki dober namen. — Oseba zoper bolezen na obrazu. — Neimen. v hudih

zadregah za pomoč in zboljšanje žalostnih okolišin. (Op. Sv. maša je tudi opravljena.) — Zgubljen mož za razsvitljenje in poboljšanje. — Oseba, na kateri je veliko ležeče, in zraven še več družih oseb, se priporočuje goreče družbi N. lj. G. presv. Serca v molitev. za srečen izid neke posebne britkosti, za lepo spravo, mir in ljubezen med njimi. — Oseba, ki je namenjena stan spremeniti, da bi ji Marija sprosil dobrega tovarša, s katerim bi zamogla srečno, mirno in keršansko živeti. — Neka vdova priporoča v molitev svojega nepreskerbljenega sina, da bi ga sv. Duh razsvetlil, kam bi se obernal in česa se lotil, da bi bilo za njegove okolišine dobro in njemu v zveličanje. Zraven priporočuje še drugo potrebo, da dobi dobro in pošteno keršenico.

Koledar za prihodnji teden:

10. kim. S. Nikolaj Tol. — S. Daniel prerok. — 12. S. Pelagij. — 13. S. Amat. — 14. Povišanje sv. Križa. — 15. S. Nikomed. — 16. Osemnajsta nedelja po Bink. Spomin 7 žalost M. D.

Listek za raznoterosti.

V Ljubljani 2. kimovca. Rojstvo nove princesinje je ob 3.2 popoldne z grada naznanilo 21 topovskih strelcev. Zvečer ob 6 pa so v stolni cerkvi milgosp. prošt Zupan med azistencijo opravili slovesen Te Deum vpricho deželnega predsednika bar. Viuklerja in velikega števila dostojanstev vsake verste, kakor tudi družega prebivalstva. — Presvitli cesar hočejo o tej priliki tudi neko število kaznovancev pomilostiti.

Presvitli cesar so za zidanje cerkve na Bohinjski Bistrici darovali 500 gld.

V Polhovem gradu se je 19. vel. serpana prelepo obhajala nova maša č. g. Fr. Rihar-ja. (Popis došel za zdaj prepozno. Vr.)

Na Dovjem je bil 4. t. m. pokopan preč. g. Ant. Furmacher, zlatomašnik in župn. v pokoju. R. I. P.

Dvestoletnica, odkar je bil Turk pred Dunajem premagan, zadene na 12. t. m.; toraj bode v stolni cerkvi ta dan velika sv. maša in Te Deum; v drugih cerkvah po škofiji pa bode to cerkveno obhajanje že 9. t. m., to je, v god presv. Marijinega imena.

Egipt. Kolera, kakor je znati, se je preselila v gornji Egipt, ker ondod je v 24 urah, v začetku t. m., umerlo 50 ljudi za to boleznijo, v spodnjem Egiptu boje nobeden ne. Po vradnih naznanilih je v Egiptu dozdej kolera pobrala 37.318 ljudi; izmed angleške vojne je neki umerlo za kolero 140 mož.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji: Prestavljeni in postavljeni so čč. gg.: Jož. Lukanec v Lozice za benef.; J. Bajec v Suhorijo; Jož. Rome v Šmihel; Gasp. Majar v Senožeče; Fr. Hoenigman v Črni Verh; And. Kalan v Predoslje; J. Nemanic v Cirklje; A. Berce v Križe; J. Bolta na Faro pri Kostanjevici; Jul. Čuk v Vipavo; Ig. Fertin v Prečino; Jož. Lavrič v Planino; M. Pintar v Čatež; Jak. Porenta v Srednjo vas pri Kočevji; J. Šašelj v Št. Peter pri Nov. mestu; Jož. Škofic v Begnje; J. Vavpetič v Koč. Reko.

V Alojzijeviše sprejeti dijaki. V 3. lat. razr.: Ant. Bulovec, Jan Cvek, Kar. Jaklič, Al. Gregorič, Greg. Pečjah, Tom. Rožnik, J. Kulavec, Jan. Starč, Al. Stroj; za 4. lat. razr.: Ant. Cestnik, Vikt. Fabiani, Jan. Toporiš.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. J. Z. R.: Preserčna hvala! Za Bosno tudi v redu.